

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Elonczetési árak:
Helyben negyedévre . . . 3 korona.
Egészévre . . . . . 12 . . .
Vidéken: negyedévre . . . 5 . . .
Egészévre . . . . . 20 . . .

László József és Popovits Gyula
laptulajdonosok.

Harsányi Sándor
felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275.
Kéziratok nem adnak vissza.

P a x.

(Sz. J.) Pretória sikjain elhallgatott a csatazaj, megszünt az ágyuk gyilkos bömbölése s a bünös zsvajt ünnepi harangzugás váltotta föl. London örömmáorban uszik; a béke megkötve, a harmadfél éves vérontásnak vége. Lenn Délafrikában pedig kiveszi szájából pipáját a bur paraszt, megmosakodik a vitéz esetepaté után s a nagy zsoldárköltővel dicséri az Urat, a ki győzelemre segítette.

Az angol-bur háboru véget ért s a napisajtó kifogyhatatlannak látszó harezteri rovata végelgyöngülésben kiszenvedett. A nagy britt birodalom nem birt a hazaszeretet erejével, a zsoldos csapat gyöngye volt a bur oroszlanál szemben s Dávid győzelmivel ért véget a bajnoki torna.

Ezt azonban csak mi mondjuk. Azok, a kik értenek a magas diplomáciának nevezett hazugságokhoz, Anglia javára könyvelik a béke-traktát. Anyagi előnyök beláthatatlan értékes voltát, nagyhatalmi állásának roppant megszilárdulását látják a háboru eredményében. S ha igaz, még akkor is Goliáth a

vesztes. A történelemíró igazságérzete vonja majd kérdőre s ugyanez tör fölötté pálcát joggal és méltán. Az utókor ítélete pedig rá fogja sütni a becsstelenség bélyegét arra a nemzetre, mely merő kapzsiságból, számító üzletérdekből ölette halomra fizetett gyilkosokkal egy szabad, független állam gyermekeit.

Megszünt a harez . . . A trón felséges birtokosa kellemetlen kísérezőnének találta az Uchatzius dalait, a haldoklók jajveszékelését a koronázás nagyarányu ünnepségeihez és utasítást adott a békekötésre. Nem a humanizmus, nem az örök igazság győzedelmeskedtek az örjögök harezzi mámorával szemben, az önünnepeletetés sikerére féltékenyen örködő hiuság némitotta el ezézári parancsral a koronázás felséges voltához nem illő kórust. Clió feljegyzi majdan ezt a tényt, a mint nem fogja elfeledni Európa nagyhatalmait sem s az összetett kezekkel tétlenül henyélőket, mint büntársukat szólítja oda az égi bíró trónja elé.

Te pedig VII. Eduárd, ha koronázott királya leszel nemzetednek, ülj fel fakó lovadra, járd be a bur

tartományt s ha nem lelsz legelőin kövér gyepet, mely élelmet adna lovadnak, ha nem találsz leégetlen házat, hol szállást kérhetnél, ha nem látsz majd nőt, ki ne miattad lenne özvegy — ne csodálkozz, ha úgy mint nagynevű elődöd, te sem találsz bárdra, a ki téged zengjen.

S ti erőslelkű, jeles fiai a Délnek, legyetek boldogok. A szabadság nagy, magasztos ideája edzette aczella izmotokat, a honszerelem vezette fegyveretek s a nemzetek oltalmazója segített diadalra benneteket. A távol éjszokról magyar testvéreitek üdvözölnek benneteket a béke első perceiben s köszönik nektek nagy, feledhetetlen tanításokat. A lelkünk rokon; ezer esztendő óta alig értünk rá egyébre a fegyverfogástól s megtanultunk meghalni a szabadságért. A ti példaadásatok mégis nyeresége a mi szívünknek. Kitartó, lankadatlan hitet, félelmet nem ismerő bátorságot, csudákra képes szabadságszeretetet tanultunk tőletek s hasznát láthatjuk egykor, ha úgy akarja végzetünk.

Dolgozzatok! A tűzpróbán át esve, megtisztulva és megerősödvé haladjatok előre a szabadság jegyé-

„A Szabadság“ tárczája.

Versek.

I.

Szép asszonyom! Im hódolattal
Kívánok Önnek: jó napot!
És köszönöm a tegnapi kapott
Nagyon képes, de csuf lapot.
Megkövetem ha bántó lenne,
Ha sérténé ez üzenet...
De tisztelettel arra kérem:
Feledje el a czimemet.

Szép asszonyom! Míg egyszerűen,
Mint jóbarátnóm üdvözölt
A képeslapja boldogság volt;
De tegnap mindez rombadőlt.
Megtisztelő tilos szerelme,
Am lelkem sajna mást eped...
S e másnak édes álomképét
Nem pótolhatná, nem — kegyed.

Szép asszonyom! Hagyjuk a tréfát,
Az idő júniusra jár;
S az áprilisi szerelemnek
Rendszerint régen vége már.
Keressen mást! Bohóbbat nálam
S ha véletlenül nem talál —
Még mindég ott lesz gyöngéd férje,
Mint hités kényszer-ideál.

II.

El-el nézem a szobáeszkám,
Alig-alig férek;
Jó szerencse, hálni jár csak
Beléje a lélek.

Szűkre szabták az ajtaját,
Csigabiga fajta;
Özön bánat, millió gyász
Hogy is fért be rajta?!

III.

Mondják: hogy nem tudok már írni!
Hogy nem a régi már a dal,
Hogy tultesz rajtam füzfasipján
Sok hosszuhaju fiatal.

Mondják... és dörén elfelejtik,
Hogy mást illet a guny, a vád:
Azt, a ki bünös kacagással
Megszegte legszentebb szavát.

Szentmiklósi József.

A HOZOMÁNY.

Orosz történet.

Pétervár egyik sétaterén látta meg először Lekies Vladimir, a szép szöke Vasziljew Feodorát, aki atyja mellett lépkedett s titkos jelentős mosolylyal válaszolt a fiatal ember szerelmes pillantásaira. Vladimir nyomon követte a leányt

a messze Puljosztrow városrészig, a lakás czimét pedig följegyezte zsebkönyvébe. Mikor a fiatal ember később hazasiertett, szive már telve volt reménnyel, ábrándal és édes szerelemmel. Azt természetesen észre sem vette, hogy a szép Feodora atyja bizonyos távolból viszont őt követte most a lakásig, melynek czimét szinte följegyezte zsebkönyvébe.

Lekies Vladimir esinos fizkó volt, körül-belül 27 éves és pompás hivatalában, a Phönix biztosító társaságnál, igazgatóinak legteljesebb bizalmát bírta. Szombatonkint, a mikor az intézet pénzeit — olykor több millió rubelt — az állampénztárba szállították, őt bízták meg a fontos küldetéssel, természetesen az igazgató kíséretében.

Vladimir csakhamar arra a meggyőződésre jutott, hogy Feodora nélkül mit sem ér az egész élete, egy napon fölötötte tehát a legjobb kabátját és elsiertett a Puljosztrow városrészebe, hogy imádoztja kezét megkérje. Vasziljew Gábor roppant meglepődött a vakmerő ajánlaton, mert nem ismerte a fiatal embert, amire Vladimir büszke öntudattal tárta fel helyzetét az apa előtt.

Vasziljew Gábor azonban konokul megtagadta a beleegyezését, a mi annál szerelmesebbé tette a fiatal embert. Kije-

ben; zsarnok bitója nem bírt el velletek s nem is fog bírni a honszelemmel soha s sötét, gyászszíni fellegek csak elhomályosíthatják a napot, de nem olthatják el sugarait, melyek minden poklokou keresztül törve hirdetik, magasztalják: az igazság, a szabadság napjának erős-ségét.

A magyar delegáció ülése

Saját tudósítónktól.

Budapest, június 2.

A magyar delegáció ma *Andrássy Gyula* gróf elnöklete alatt teljes ülést tartott. A közös kormányt *Kállay Béni*, *Krieghammer báró*, *Spaun Armin báró*, *Jekelfalussy Lajos*, a magyar kormányt *Szell Kálmán*, *Fejérváry Géza*, *Lukács* miniszter képviselték.

Az elnök elsőbb is feltette a kérdést, elfogadja-e a delegáció Bosznia és Herzegovina megszállási költségeit?

A delegáció a költségeket megszávalta és *Kállay Béni* közös pénzügyminiszternek elismerést szavazott.

A részleteket vita nélkül elfogadták.

A hadügyi költségvetés.

Münnich Aurél előadó hosszabb beszédben elfogadásra ajánlotta a költségvetést.

Zichy János gróf: E költségvetést szerinte a bizalom vagy szakértelem szempontjából kell megbíralni. Miután szakértelemmel nem rendelkezik, a bizalom szempontjából bírál. Bizalomra pedig nincs oka, mert a hadügyi terheket egyre fokozzák és nem érti, miért van erre szükség és nem tudja meddig tartanak a teheremelkedések? Egy *ezirkulus viczió*-zust lát itt. Azt mondták ugyanis, hogy ha nem volna hármasszövetség, akkor óriásilag kellene emelni a hadi költségeket. Most pedig, hogy újból megkötik a hármasszövetséget, épen e miatt kell emelni a terheket. De kérde, ha oly biztos védelme a békének a hármasszövetség, miért nem lehet legalább a részleges

lefelegyverkezéssel foglalkozni vagy legalább is elejét venni a további teheremelkedésnek? Hiszen a külügyminiszter tetszetős exopozéjában rózsás szavakban festette le a külállamokkal való viszonyunkat. A nemzet és a hadsereg közti harmónia érdekében tiltakozik a hadügyi terhek emelése ellen, annál is inkább, mert a külügyminiszter szerint a béke előreláthatólag messze időkre biztosítva van.

Bolgar Ferencz feltétlenül megszávalta a rendes hadügyi költségeket, miután azt akarja, hogy hadseregünk mindig harcra képes legyen. Elismeréssel is van a hadsereg iránt, a melynek szervezése igen jó.

Rakovszky István: Nemzeti színű zászló!

Bolgar Ferencz: Nem szabad a hadsereg ellen egyre panaszkodnunk, mert a sok panasz és vád a legerősebb hadsereget is gyengíti a külső benyomások miatt. Elismeri, hogy a terhek nagyok, de épen a nép miatt szavazza meg azokat, nehogy esetleges háboru idején a hadsereg gyengesége miatt szenvedjen a nép. Epen ellenkező tehát az okoskodása *Zichy Jánossal* szemben. Van azonban több kéréme a hadügyi kormányzathoz.

Igy első sorban a katonai büntetőjog reformját sürgeti, amely reformtól nagy jótékony hatást vár a polgári intelligencia részén is. Kéri továbbá a hadügyi kormányzatot arra, hogy a katonai becsület dolgában változtassa meg állás pontját, mert az nagy hatással volna az egész társadalomra, ha külön katonai becsületet nem hangoztatnának. Általában óhajtana, ha a kormányzat a saját inieziatájából megkönnyitné a katonai szolgálatot és a katonák helyzetét.

A mi már most az új ágyuk kérdéséről, erre nézve teljesen a hadügyi kormányzatra hárul a felelősség. Kéri, hogy lehetőleg olcsón szerezzék be az új ágyukat. Az újonczemelésről tudja ugyan, hogy a törvényhozás elé tartozik a kérdés, de kéri, hogy bárminő módon szaporíttják is a hadsereg létszámát, azt egyenesen nevének nevezzék meg: újonczemelésnek. A hadügyi költségeket megszávalta.

Wilczek Frigyes gróf: A létszám felemelést ellenzi. Szükségesnek tartaná a katonai szolgálati időnek két évre való leszállítását. A katonai igazságszolgáltatás reformját követeli. A hadügyi kormányzatnak figyelmebe ajánlja azt, hogy a hadi szükségletek beszerzésénél a magyar iparra tekintettel legyen. Kivánatosnak tartaná, ha a katonai kormányzat a párbajjal szemben elfoglalt álláspontját körvonalozná, mert e nélkül a társadalom rétegeiben a párbajmánia ellen irányuló mozgalom hajótörést szenved. A hadügyi költségvetést nem fogadja el.

Hieronymy Károly a költségvetést elfogadja. Szükségesnek tartja a legénység étkezésének a javítását. Jobban szeretne volna, ha az új ágyuk helyett inkább újabb vasuti sineket raktak volna le. De az új ágyuk ellen sincs kifogása, először azért, mert a magyar fémipar előnyére válik az új ágyuk készítése; másodsor pedig azért, mert az országnak is, a hadseregnek is nagy érdeke, hogy a katonaság minden tekintetben harcra képes legyen. Az az óhaja, hogy az ágyuk hordképessége nagyobb legyen, mint a gyalogsági fegyvereké. *Zichy* okoskodását garasos gazdálkodásnak tartja, a mi katonai téren káros következtésekkel járhat. A mi a létszám felemelését illeti, az erre vonatkozó intézkedés két fórum elé tartozik: a költségek megszávalása a delegációhoz, magának a létszám felemelésének kérdése a törvényhozáshoz. A sorrendet az egyiknek meg kell kezdenie, kezdje tehát a delegáció, a melynek határozata amugysem prejudikál a törvényhozásnak.

Okolicsányi László elsőleg ellenzi azt, hogy a hadsereg közös legyen. A költségek emelése ellen tiltakozik, mert a nemzetnek sok egyéb fontos szükséglete van, a melyek mind fedezetre várnak és a melyekre az országnak nincs pénze. Elismeri azt is, hogy a hadsereg erejének fokozása a nemzet érdeke, még gazdasági szempontból is, mert gazdasági helyzetét is védi. De legyen aztán az a hadsereg hazafias. Apoltassék benne a nemzeti szellem és lelkesedés. Ezt azonban a hadsereg mai szervezete mellett hasztalan kívánja.

lentette a kérőnek, hogy bár szívesen látná a tisztességes ifjút, mert *Feodora* szegény, hozományja nincs s ez egyértelmű a későbbi boldogtalansággal.

Csak egy módon lehetne a dolgon segíteni.

Vladimir feszült kíváncsisággal várta a mód megnevezéseit. Az öreg pedig kifejtette előtte a terveit. A fiatal ember eleintén vonakodott, megrettent; de aztán kezét adott, — hogy a tervet elősegíti.

II.

Szombaton délben nagy tömeg hullámzott a *Anieskó-hidon*. A kocsik ösztörölődtek s a siető emberek szinte egymást gázolták a nagy tolongásban. A hid karfái mentén sorjában ültek a koldusok s panaszos siránkozásuk hangjai összeolvadtak az emberáradat zajával. A szép *Vasziljev Fedora* atyja oldala mellett mosolyogva állt a szegények sorfala előtt s két kézzel osztogatta az alamizsnákat.

— Nézze csak igazgató ur, milyen fejedelmi szépségű nő! — kiáltott fel *Lekies Vladimir*, a ki hatalmas börtárczával a kezében, épen e perczen lépett a hidra kísérvével.

— Valóban bájos gyermek; mormogta az igazgató. Különbelt feltűnően

hasonlít egy régi barátnőmhöz. Ezt a történetet el kell mondanom önnek...

Vladimir ugy elmerült a leány nézésébe, ugy forgatta a fejét utána, hogy összebotlott minden szembejövővel. Egyszerre nagyot sikoltott a fiatal ember: feje odaütődött egy lámpaoszlophoz ugy, hogy pillanat alatt elöntötte homlokát a vér. Aztán megtántorodott és végig terült a földön.

Az öreg *Vasziljev* volt az első, a ki melette termett és gyors kézzel magához ragadta a börtárczát, mely az összeütkezés két lépésnyire elrepült. — Aztán odaállott a sokaság közé, mely a szerencsétlenség szinterén hirtelen összefutott.

Vladimir hamar magához tért, az igazgató pedig, akinek természetesen első gondja a pénztárcza volt, *Vasziljev*hez fordult.

— Köszönöm uram, hogy megmentette a tárczát, a tolongásban könnyen elveszhetett volna.

Az öreg azonban magához szorította a zsákmányt és csudálkozva nézett az igazgatóra.

— Nem értem önt, uram; mit köszön meg nekem?

— Adja ide rögtön azt a tárczát, különben...

— De milyen joron követeli tőlem azt? Az öné?

— Természetesen.

Most *Vladimir* is közbe szólott:

— A tárcza az enyém. Egy millió rubel van benne, mely a *Phönix* társaság tulajdona.

A nézőkön borzongás futott végig a rengeteg összeg hallatára.

Egyedül *Vasziljev* örizte meg a hidegvérét s mikor a rendőr lépett a civakodók közé, így szólt:

— E pillanatban egy börtárczát találtam itt a földön. Ez az ur azt állítja, hogy az övé, amaz pedig, hogy a *Phönix* társaságé és egy millió rubelt tartalmaz. Már most mit tegyék?

A kárvallottak magyarázatokba akartak bocsátkozni, a rendőr azonban — mint ilyenkor szokás — az összes érdekelteket az őrtanyára kísérte.

III.

Az őrszobában természetesen minden kiviláglott. Telefonon oda hívták a *Phönix*-társaság többi igazgatóit és néhány hivatalnokot s mikor a dolog ekként rendbe jött, ismét még csak *Vasziljev*hez inteztek kérdést, vajjon van-e még egyéb kívánsága?

Nyomban átadom a tárczát, mihelyt a megtalálót megillető 10 százalékot megkaptam.

— *Miesoda* arcátlanság! — pattant

Megfelebbezett milliók.

Elégedetlen városatyák.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 2.

A „Szabadság” hasábjain hosszabb-sabb szavá tettük már a megfelebbezett nagykölesön ügyét, melynek úgy látszik nem igen érünk végére. Tegnap került nyilvánosság elé egész terjedelmében a beadvány, mely ugyancsak elbánik a város nemes tanácsával s vizsgálat iránti intézkedést kérve, esetleges fegyelmi eljárás megindítását emlegeti.

A terjedelmes felebbezés legfontosabb részét alábbiakban adjuk:

„Vádoljuk a tek. tanácsot azzal, hogy az 1890. évi 117—6384. sz. kbgy. határozatban megszabott célra szánt összegeket rendeltetésüktől s különösen az l. f), g) pont alatt kórházbővítésre rendelt 80,000 forintot s kamatait és a megszűnő 15,000 forint évi jövedelemnek állandó pótlására rendelt 300,000 forint tőkét e rendeltetésüktől meghatalmazás nélkül önkényesen elvonta, a főszámvevői jelentés szerint fölhasználta elköltötte, mégpedig akként, hogy a fölvetett négy millió 737,900 forint kölesön nagy részben nem jövedelmező befektetésre használtatott fel s csakis a kisebb részlet lett hasznos befektetésre fordítva.

Az elszámolásban vagy jelentésben pedig a tek. tanács nem tartotta érdemesnek a közgyűlést a fölül tájékozni, vajjon a 10 millió koronás kölesből mily értékű hát a hasznos beruházás s kiváltképp mivel van biztosítva a 300,000 forint rendeltetése, t. i. az évi 15,000 forint állandó jövedelem nyújtása? Ennek kimutatása előtt az elszámolás helybenhagyásáról s a fölmentvény megadásáról városunk érdekeinek elhanyagolása nélkül beszélni annál kevésbé lehet, mert a város a katonai épületektől, a vágóhidtól stb. tényleg jövedelmet kap s a konverzió is hasznos beruházásnak tekintendő s így a főszámvevői idézet ép oly megdöbbentő, mint a mily érthetetlen.

fel az igazgató. — Hiszen ön a tárczát egyszerűen csak felemelte a földről, nem pedig találta.

— Ezt a különbséget nem értem. Itt egyszerű „felemelésről” nem lehet szó, mert a rendőrségnek kellett a dologba elegyedni.

A rendőrtiszt nem adhatott tanácsot, így aztán perre került a dolog. Az eset egyszerűsége mellett hamar intéződött el az egész bonyodalom. Lekies Vladimirt, akinek összeköttetését a felperessel senki sem gyanította, idézték meg korona-tanúnak; ő pedig azt vallotta, hogy a tárczát nem ejtette el, hanem igenis elveszítette. Nem is jutott eszébe addig a tárcza, amíg azt az igazgató Vasziljewtól visszakövetelte.

Ez a vallomás volt a döntő. Lekieset természetesen nyomban elbocsátották a hivatalából, a bíróság azonban 100,000 rubelt ítelt meg Vasziljew javára. Ez az összeg lett a szép szőke Feodora hozománya. Néhány héttel később meg is tartották az eljegyzést Svájc egy poétikus városában, ahol ma a jeles család mint a „Grand Hotel” tulajdonosa nagy népszerűségnek örvend a Phönix rubeljeiből.

W. Neter.

Értjük, de nem helyeselhetjük a a tek. tanácsnak abbéli gyarlását, hogy magát a szigorú vizsgálat alól kivonni törekszik. Nem helyeselhetjük pedig, mert az fél a vizsgálatról, a kinek rejtegetni valója van s a vonakodás által csak megerősíti a tek. tanács az ellene emelt vádakat, pedig ezeket annak esetleges igazolásával, hogy a közgyűlési meghatalmazás kikérése nem beszámítás alá eső hanyagságon vagy pláne rosszindulaton, hanem előre nem látható véletlenül mult, megszüntethette, vagy legalább enyhíthette volna.

És nem helyeselhetjük azért sem, mert az elszámolásnak úgy szólván minden egyes tételével szemben parázs nyugtalanság uralkodik a közhangulaton s mert a közszájon forgó gyanúsítások a vizsgálat mellőzésével csak táplálékot nyerne, ellenben akár a netaláni visszaélés megtorlása, akár a méltatlanul gyanúsított nebecsületnek helyreállítása egykép a vizsgálatot teszi elengedhetetlenné.

Mindezen okoknál fogva azt a vizsgálatot, mely a valóság kiderítésére s a hiánysok pótlására kellő idővel, hatalommal s szakértelemmel egyaránt bírjon, a kihirdetett határozat megsemmisítésével elrendelendőnek tartjuk, annál inkább, mert az elszámolás jóváhagyása soha jogerőre nem emelkedhetik s mert a törvény szerint érvényes szavazatok többségét valósággal a vizsgálat iránt tett indítvány nyerte el.”

Igy szól a hareziás felebbezés, melynek eredménye és következményei elé érthető érdeklődéssel tekint Debreczen közvéleménye.

UJDONSÁGOK.

Gazdák hitelcsoportja az Iparbankban.

Védekezés a terményuzsora ellen.

Nagyérdekű, üdvös és hivatásában felette fontos mozgalom indult meg a debreczeni birtokosok között. Érdekeik előmozdítására és megóvására ugyanis hitelcsoportot alakítanak a „Debreczeni Kereskedelmi és Iparkamara” kebelében.

A csoportosulásnak hármassal célja van: kiszorítani a szivességi váltókat, javítani a gazda hitelét és megakadályozni a termény uzsora gázságait. S ez az utolsó az, mely bennünket leginkább érdekel és arra készlet, hogy a legjobbakat kívánjunk a debreczeni gazdák mozgalomához. A terményuzsora sajnos minden uzsoráknak fejedelme, mert a legszegényebb osztályt sújtja. Mulató gavallérok, ha törvényellenes kamatra szedik föl az ezreket, hogy elszórhassák éjszakai dorbézolásal, festett némberek társaságában az ősi dominium javait — mindez nem érinti a lelkünket olyan mélyen, mint mikor becsületes magyar gazda udvarán megszólalni halljuk a dobot, a terményuzsora gyászos végakkordját.

Az „Iparbank” kebelében megalakult gazdaemberek hitelcsoportja ma küldi szét az ismertető felvilágosító szöveget az érdekeltekhez és joggal hisszük, hogy lesz is foganatja. Közös érdeke a föld terményeiből élő közönségnek, hogy jobb pénzügyi viszonyok mellett, a személyi

hitel megkönnyítésével szilárd alapon álljon és ne szoruljon oda soha, hogy már ősszel kénytelen legyen eladni az alig elvetett mag termését potom áron lelketlen kufárhadnak.

Erősödjön meg a föld népe, hogy megállhasson a maga talpán s ne kelljen igénybe vennie olyan segélyt soha, a mely kamatfejében sirját ássa meg a gazdaembernek. A most megalakult hitelcsoport dicséretes kezdet a helyes uton s melegen ajánljuk az érdekeltség figyelmébe.

Népgyűlés a vásártéren.

Szocialisták

a választói jog kiterjesztéséért.

Debreczen apró Marxjai e hó 15-én vasárnap délután három órakor népgyűlést terveznek a Széchenyi-utca végén levő vásártéren. A gyűlésező ujjászervezett szocialdemokrata párt helyi fiókjának képviselőjében Tóth Sándor, Szathmári Ferenc és Tóth Imre adták be a kérvényt Simonffy Imre kir. tanácsos polgármesterhez.

Aligha lesz azonban valami a népgyűlésből, mert a kérvény alaki okokból erősen kifogás alá esik. Nincsenek ugyanis megnevezve a szónokok, mindössze az van jelezve, hogy Budapestről jönnek. Mint a szocialdemokraták kiáltványából értesülünk lerándul Debreczenbe ez alkalommal Mezőfi Vilmos is, az ujjászervezett maszlaghintők tollforgató vezérigátora.

A népgyűlés tárgyai a betervezett kérvény szerint:

1. Az általános és titkos választói jog.
2. Szervezkedés és sajtó.

Mindezekből pedig az tűnik ki, hogy Szathmári Ferenc, a kálvinista Róma politikai eszmadíja a leghatározottabban pályázik az apostoli tisztségre. Szép és nemes törekvés, de a választói jog mikéntjének és meddigjének kérdését nem igen érti meg mindenki. Nagy és hatalmas problema ez, melyet aligha lehet frázisokkal megoldani a debreczeni vásártéren.

Egyébiránt — a mennyiben a népgyűlést a polgármester engedélyezi, meg fognak tétetni a kellő óvintézkedések is, nehogy a békés rendet ok nélkül zavarják meg a választói jog szervezkedő és sajtót szomjazó bajnokai.

Szerencsétlenség az építkezésnél.

Lezuhant az állványról.

A debreczeni r. kath. egyház új gimnáziumának építkezésénél nagy rémületet okozó szerencsétlenség történt tegnap délután. Javában folyt a munka, vidáman csevegtek a napszámosok, mikor egyszerre éles jajkiáltás, majd tompa moraj hallatszott s az emeleti állványon dolgozó munkások száma kevesebb lett egygyel.

Nagy Jánosnak hívják a boldogtalant, ki négy nevetlen apróságnak volt kenyérkeresője. Fenn dolgozott az állványon s egy vigyázatlan pillanatban félreépve, lezuhant az öt méter magas desz-

kaállásról a földszint kötőmelékére. Az építkezés munkásai egy pillanat alatt összefutottak, fölemelték sebesült pajtásukat és kocsin szállították haza lakására, hol azóta orvosi kezelés alatt van.

Az építkezés pallérja azonnal jelentést tett az esetről Vögh Gyula h. főkapitány, a bűnügyi-osztály vezetőjének, ki Fehér Mihály rendőrbiztost bizta meg a nyomozat megejtésével. A megindított vizsgálat minden kétséget kizárólag megállapította, hogy *bűnös gondatlanság esete nem forog fenn és Nagy János saját vigyázatlanságának lett szánandó áldozata.*

S ha örömmel regisztráljuk is a nyomozat abbéli eredményét, hogy kitsem terhel a felelősség a tegnapi — majdnem végzetessé vált — balesetért, mégsem hagyhatjuk szó nélkül azt a sajnálatos körülményt, hogy a munkás élete különösen építkezéseknél még mindig nincs kellőleg biztosítva. Már pedig, hogy mennyire helyén való lenne az építkezési állványok ezélszerűbb felállítása — azt a számtalan gyászos katasztrófa után, szomorúan bizonyítja a Nagy János szerencsétlen esete is.

* **Személyi hír.** Puky Gyula, Hajdúvármegye és Debreczen szabad királyi város főispánja tegnap délben egy heti tartózkodásra Budapestre utazott.

* **Bucus-bankett.** A 39-ik gyalogezred két rokonszenves, előkelő tisztje bucsuzott tegnap a bajtársaktól az „Angol Királynő” kerti éttermében rendezett diszvacsorán. Az egyik *Tschutschnek* őrnagy, a ki *Bosznia*ba megy s a másik *Philipp* alezredes, ki *Temesvárra* lett áthelyezve. A banketten az ezred zenekara is közreműködött Krause karmester vezetésével.

* **Az egyházkerület gyásza.** Még alig száradt fel a köny, mely a hirtelen elhunyt Szabó János esperes halála felett hullott a szemekből, ismét súlyos veszteség érte az ev. ref. egyházkerületet. Szabó Károly *nagykeréki* ev. ref. lelkész, a bihari ev. ref. egyházmegye nagytudományu esperese hunyt el váratlanul, hirtelenül. Iskolalátogatást teljesített s e teendője közben *Fugyiban* érte a halál, honnan holttestét Nagykerékibe vitték. A megboldogult esperes tevékeny részt veti az egyházkerület ügyeinek intézésében. A legközelebbi ülésen is jelen volt s mély részvétre indult Szabó János tragikus sorsán. Nem is gondolta még akkor, hogy ő is nemsokára követni fogja. Az elhunyt esperesben Szabó Bertalan, a püspök káplánja édes atyját gyászolja.

* **Koronázási emlékünnepe.** Az iparos tanoncziskola felügyelő-bizottságának végzése értelmében az iparos tanoncz-iskolában évenként megtartani rendelt hazafias ünnepek közül a koronázási emlékünnepe június hó 8-án délelőtt 10 órakor a Baresay háznál, delután 3 órakor a főiskolában tartatik meg. Ez ünnepekre az érdeklődő iparos-mestereket ez uton is meghívja az iparos tanoncziskola igazgatósága.

* **Papválasztás Debreczenben.** A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma e hó 8-án vasárnap délelőtt tíz órakor gyű-

lést tart az egyház tanácstermében, melyen a papválasztás ügye és Szinay Gyula — általunk már ismertetett — s a bizottság által letárgyalt javaslata fellett fognak határozni.

* **Az új állomásépület felavatása.** Debreczen pályaudvarának új s a modern kor igényeinek teljesen megfelelő palotája immár teljesen készen. A kupolacsarnokban folynak még a díszítési munkálatok, de ezzel is elkészülnek e hó végéig, úgy hogy július elején a felavatás megtörténik. Közgazdasági életünk e fontos és nagy momentumát szép ünnepség keretében tervezi az állomás tisztikara s az üzletvezetőség. Hogy méltán, azt külön indokolni szinte fölösleges akkor, mikor mindenki meg lehet és meg van győződve a nagyarányu hatalmas, kulturális és közgazdasági alkotás értékéről és fontos voltáról.

* **Pozsony törvényhatósága — Debreczen közönségéhez.** A városi tanács tegnap délután tartott ülésén foglalkozott a *pozsonyiak* átiratával, melyben a *mai viszonyoknak megfelelő új választási törvény megalkotása* érdekében a képviselőházhhoz fölterjesztett beadványuk támogatását, kérik hasonló szellemű felirat alakjában. A *Brolly* Tivadar polgármester és *Andrássy* Aurél főjegyző aláírásával ellátott átiratot átteszi a tanács véleményezés végett a jog és pénzügyi bizottsághoz s ennek döntése alapján hoz majd érdemleges határozatot.

* **A jog és pénzügyi bizottság ülése.** A múlt hó 31-én részvétlenség miatt elmaradt jog és pénzügyi bizottsági ülés ma délután három órakor lesz megtartva *Vecsey* Imre tb. főjegyző, tanácsnok elnöklete alatt. A bizottság a már kibocsátott tárgysorozaton kívül határozni fog az ev. ref. elemi iskolák építési céljaira szükségelt 71 ezer korona miként való fedezésének kérdésében is.

* **Közvetlen vasúti összeköttetés Debreczen-Kassa között.** A magyar kir. államvasutak *debreczeni* üzletvezetősége az utazó közönség kényelmére e hó elseje óta nappal is csatol a *Kassa* felé menő vonathoz közvetlen kocsit. Eddig csupán az éjjeli vonatoknak volt közvetlen összeköttetése, míg nappal *Miskolczon* kellett átszállni, illetve várakozni. A Tátrába utazó közönség bizonyosan kellemben hallja a ezélszerű ujtitást.

* **Az ország gazdatisztjei Debreczenben.** Vasárnap délelőtt nagy számban gyülekeztek össze *Budapest*en, a Royal szálló egyik termében, az oklevéllel nem bíró gazdatisztok *Serák* Géza elnöklete alatt. Az országos értekezletnek az volt a főcélja, hogy *megszerkeszszék azt az emlékiratot, amelyet majd kiküldötsé-gileg fognak átnyújtani a miniszterelnöknek*, a földművelésügyi miniszternek, a képviselőháznak s ott az összes politikai pártoknak. Az emlékiratban kéri az 1900. évi XXVII. törvényezikk megváltoztatását, mert ezzel a törvénnyel az oklevéllel nem bíró gazdatisztok ki vannak zárva az állami birtokoknál, a kötött birtokoknál s az olyan birtokoknál való alkalmazásból, amelyeknek tulajdonosa 3000 korona egyenes adót fizet. Pedig Magyarország 9590 gazdatisztje közül

8500-nak nincs oklevele. A törvény értelmében ezek a gazdatisztok három év alatt kénytelenek lennének más foglalkozás után nézni, mert ennyi idő van az átmenetre megszabva. Az értekezlet — többek hozzászólása után — elfogadta az emlékirat bemutatott tervezetét s aztán elhatározták, hogy június 8-án vasárnap, *Debreczenben* is tartanak gyűlést, hogy így a mozgalomban azok is résztvehessenek, akik most *Budapestre* nem jöhettek el.

* **A gazdasági bizottság ülése.** Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága tegnap délután három órakor ülést tartott az ev. ref. egyház nagytanácstermében *Szinay* Gyula elnöklete alatt, melyen folyó ügyeket tárgyaltak.

* **Adóarányosítás az ipartestületnél.** Az ipartestület tegnap tovább folytatta az adóarányosítás munkáját *Tóth* Kálmán elnöklete alatt. A czimfestők és szobafestők adója került tárgyalás alá. Hosszabb vita után, melyen a multból több keserű tapasztalatot említettek meg egyes felszólalók, a czim- és szobafestők is — teljes bizalmukat fejezték ki az ipartestület derék, ügybuzgó vezetése iránt s elfogadták a javaslatot.

* **Csendőrség a külterületeken.** A várossal kötött szerződés értelmében tegnap-tól kezdve a mezőrendőrség működése megszűnt a külterületeken és a csendőrség megkezdte működését. — A belügyminiszter jóváhagyta a tanács határozatát s így misem áll tovább utjában a csendőrség működésének, mely — tekintettel a külterületek megrozant közbiztonságára — bizonyára csak üdvös hatással lesz.

* **A furfangos magyar.** A kihágási kapitány öt koronára bírságot egy jószai magyart.

A honfitárs méltatlankodva néz föl a szemöldöke alól:

— Sok lesz a', tekintetes ur.

Nincs alku, — feleli a kapitány.

— Elég lesz két korona.

— Fizet kend vagy leüli?

— Ereszsze el már a három koronát . . .

— Nem lehet.

A magyar erre bizalmaskodva hajol a kapitány felé és halkán mondja:

— Tekintetes kapitány ur, világéletembe kormánypárti vótam . . .

— Még akkor se . . .

* **Egy anygallal több.** Meghalt egy kis leány, mosolygó tavasznak ártatlan bimbója, szerető szülesziv édes remény-sége. Meghalt, hogy több legyen egy anygallal az égben. Mélységes gyász szállott a szülei házra. — Szerető testvérek örökre elvesztik kis testvérké-jüket, a negyedik évében levő kedves kis Katiczát. Bölesőtől a koporsóig csak egy lépés volt az utja. Lehullott, mint a tavasz derétől érintett virág. *Jósa* Vince és neje mély fájdalommal jelentik a kis Katicza kora elhervadását. Temetése ma délután lesz a *Verbőczy-utca* 3. számú háztól.

* **A zárszámadás közszemlén.** Debreczen sz. kir. város házi pénztárának és a házi pénztár által kezelt alapítványoknak 1901 évi zárszámadása elkészülvén, június hó 2. napjától kezdődőleg 15 napi közszemlére a város számvevői hivatalán

kitétett, hol is a hivatalos órák alatt megtekinthető. Miről a város adózó lakossága azzal értesítetik, hogy a zárszámadásra vonatkozó észrevételek és kifogások a június hó 26 napjára kitűzött közgyűlés előtt 5 nappal a városi tanácshoz beadandók.

* **Esküvő.** Dr. Láng Sándor törvényszéki orvos és ismert műtő tegnap esküdt örök hűséget *Nyíregyházán* néhai dr. Takács Endre volt budapesti orvos, a Vörös-kereszt kórház hírneves igazgatója leányának, *Edithnek*. A tiszta szívből kötött frigyhez az ismerősök sokasága küldte gratulációját.

* **Lövészeti eredmények.** A tegnapi tartott díjlövészet eredménye a következő. Első osztályú díjat nyertek legjobb szeglövővel: *Fodor József* négy koronát, *Molnár Ferencz* négy koronát. Második osztályú díjat nyert legtöbb körlovővel *Pápay János*.

* **Talált gyermek.** Rikkancs volt az anyja és magára hagyta a kis *Tomka* Pistát. A gyerek unatkozott odahaza s talán az anyja után vágyódó szívevel, utnak indult. Utja közben a *Nagyceserére* került, hol teljesen eltévedett. Keserves sirása felkeltette az ottjárók figyelmét s a megrémült gyermeket visszavezérelték édesanyjához. Ily jó véget ért a kis *Tomka* első kirándulása!

* **Az utcái locsolás.** *Aczél Géza* főmérnök beadványban kérte a városi tanácsot, hogy tekintettel a juniussal beköszöntött valóban nyárisan meleg napokra: intézkedjék és pedig sürgősen az utcái locsolás iránt. A tanács *Komlóssy Arthur* főjegyző elnökletével tegnap foglalkozott a beadványnyal és 2000 koronát utalt ki a locsolás előzetes költségeinek fedezésére.

* **Harcszerű czéllövészet.** A Sárkúti tanyánál levő katonai nagytávolsági és harcszerű lőtérén folyó évi június hó tizenharmadikán a helybeli katonai csapatok által harcszerű czéllövészet tartatik. A czéllövészet a fentebb jelzett napon reggel 7 órakor kezdődik és déli 12 órakor végződik. Minthogy a czéllövészet megközelítése életveszélyes, az érdekelt közönség az óvintézkedések megtételére a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya által ez uton is felhivatik.

x **Örvendetes jelenség,** hogy reklámmal silány árut nem lehet a forgalomban állandóan megtartani, mert a közönség mai felvilágosodottsága mellett egyedül csak a jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva mint *tösgyökerez magyar gyáros* ajánlom a legújabb francia módszer szerint készített kitűnő **Pármai ibolya szappant**, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bír s egy újabb módszer szerint hozzáadott bőrtinomitó s üdítő szerrel készítve, oly kiváló mosdó szappan, hogy minden külföldit háttérbe szorít. Rendkívül szelid hatásánál fogva a *legérzékenyebb arczbőrűek* is nagy sikerrel használják. 1 drb. 80 fill., 3 drb. 2 k. 20 f. Készítője: **Szabó Béla** gyógyszerész, pipere-szappangyáros *Miskolc*zon Főraktár: **Debreczenben Kálnai Lipót** urnál. Ugyanott kitűnő gyermek szappanom és más mosdó szappanaim 20fillértől felfelé kaphatók.

TANÜGY.

Pályadíjnyertes hittanhallgatók. A debreczeni Hittanszaki Önképző-Társulat által kitűzött pályázatok eredményét tegnap hirdették ki. Az egyházi beszédre kitűzött díjat a jeles tehetségű *Nánássy Lajos* esk. felügyelő nyerte el. Egyháztörténelmi munkáért díjat nyertek *Hajdu Péter* és *Kónya Gábor* teológusok. — Imádságáétr *Kónya Gábor* vitte el a díjat, míg az exegesire kitűzött díj *Nánássy Lajosé* lett.

Iparos-tanonczok vizsgája. Debreczen város iparos-tanoncziskolájában a vizsgálatok június hó 19-én veszik kezdetüket. A *Barcsay-féle* házban levő helyiségben, a főiskolában, a r. kath. fiúiskolában folynak le a vizsgálatok. — Az iparos-tanoncziskola felügyelő-bizottsága felkéri az iparostestereket, a pénzüntézeteket, hogy a jó szorgalmu tanonczok anyagi jutalmazására a város által kiutalt összeghez adományokkal járulni sziveskedjenek.

Az izr. elemi iskola tanévzáró vizsgája. A debreczeni izraelita elemi iskolákban a jelen tanévet bezáró vizsgálatok a *Simonffy-utcai* iskola földszinti épületében június 15-én veszik kezdetüket s június hó 20-ig tartanak, mely napon évzáró-ünnepély lesz a *Deák Ferencz-utcai* templomban. E vizsgálatra az iskolaszék meghívja a szülőket és az érdeklődő tanügybarátokat.

EGYLETI-ÉLET.

Nyilvános nyugtázás. A f. évi május hó 11-én tartott közgyűlés óta rabsegélyző egyesületünk pénztárába a következő urak voltak szivesek az egyesület czéljaira adományokat küldeni be: *Goldberger Adolf* tanudijában 4 koronát, *Konrád Sámuel* ügyvéd ugyanezen tanudijában 20 koronát, *Lukács Ármin* számára megítélt szakértői díjában 10 koronát. — Debreczen 1902. jun. 2. *Benyáts Emil*, rabs. egyll. pénztárnok.

Jelentés a rabsegélyző-egyesület működéséről. *Csiky Lajos*, a rabsegélyző-egyesület titkára a napokban nyomatta ki a rabsegélyző-egyesület első évi működéséről szóló jelentést. E jelentés első sorban dr. *Szűts Miklós* elnöki megnyitóját közli, majd a titkár tesz kimerítő jelentést az egyesület első évről. A május 11-én tartott rendes közgyűlés jegyzőkönyve után az egyesület tagjainak névsora rekeszti be a tartalmas jelentést, melynek elolvasását ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

MULATSÁG.

A függetlenségi-párt mulatsága. A debreczeni függetlenségi-párt e hó 15-én a Függetlenségi-Kör házalapja javára a nagyerdei *Dobosban* szavalással és hangversenyyel egybekötött táncszivalmat rendez. A hangverseny műsora: 1. Nyitány, *Kiss Béla* zenekara által. 2. Alkalmi beszéd. 3. *Kurucz* dalok. Előadja: *Nagy András* zenekísérettel. 4. Vig szavaltat. Előadja: *Kerekgyártó László*. 5. Népdal-egyveleg, *Goll Jánostól* és *Székely népdalok* *Veres J.-tól*. Előadja: a „*Munkásdalogy*let.”

SPORT.

* **Szervezkedő gyűlés.** A debreczeni vadásztársulat e hó 8-án délelőtt 10 órakor szervezkedő gyűlést tart a városháza nagy tanácstermében, a melyre az érdeklődőket körözött iven hívja meg a szervezőbizottság.

SZINHÁZ és MŰVÉSZET.

— **(Makóék műsora.)** A debreczeni színház új igazgatója a közönség nagy részvéte mellett tartja előadásait *Nyíregyházán*. E heti műsor a következő: *Kedden Kurucz Feja Dávid*. (A szerző jelenlétével.) *Szerdán Katalin*. Operette. *Csütörtökön Cornevillei harangok*. Operette. *Pénteken Fernandé* és a földalatti *Páris*. Színmű. *Szombaton Sulamith Zsidó daljáték*. Vasárnap d. u. *Lotti* ezredesei. Énekes boh. Este először. Több mint királynő.

— **(Miss Duncan nálunk.)** Az *Uránia* színház megbízottja tegnap jelentette be a városi tanácsnak, hogy a nagyhirű tánczesillag három estén át játszani, illetve táncolni kíván a debreczeni színházban. *Miss Duncan* impresszáriója egyben mindössze azt kérte: engedje át a város ingyen a színházat s egyezzen bele a száz százalékos árfőlemelésbe. A tanács azonban igen bölesen, nem ugrott be *Grosz Vilmos* urnak s csak a rendes helyárak és 100 korona napi bér fizetése mellett hajlandó a színházat átengedni. *Miss Izidora Duncan* mindazonáltal jó s látni fogjuk a nagyhirű tánczoátát.

TÁVIRATOK.

Az angol-bur békekötés.

London, június 2. A megkötött béke alkalmából egész Angolországban rendkívüli ünnepekre készülnek. A király proklamációt intézett népéhez, kijelentve, hogy az ellenségeskedések megszüntetése meglegedéssel tölti el. Reméli, hogy a béke után az új államokban a jólét gyorsan fog emelkedni és valamenynyen dolgozni fognak a közös hazajólétén. Kormánylapok szerint a békeföltételek megegyeznek a régebben közöltekkel. Bizonyos, hogy a burok végkép lemondtak függetlenségükről.

Ezzel ellenkezően brüsszeli távirat azt jelenti, hogy az angolok az utolsó pillanatban újabb engedményt adtak a buroknak.

A Reichsrath ülése.

Bécs, június 2. A Reichsrath délutáni ülésén a szociáldemokraták sürgős indítványokat nyújtottak be a minapi lemergi kőmivesszátrák ügyében, miközben a kormányt gyilkosnak, a lemergi helytartót vérebnek nevezték, *Körber* kijelentette, hogy ha a hivatalos jelentéseket megkapja, nyilatkozni fog a szátrák ügyében.

Angol gazdák a Tátrában.

Szepesváralja, jun. 2. (*Saját tudósítónktól.*) Az angol gazdák a kassa-oderbergi vasut által rendelkezésükre bocsátott külön vonaton Szerencséről Kassán keresztül tegnap reggel *Tátra-Lomniczra* érkeztek, a hol Tavi Gusztáv főerdőtanácsos és Földi János erdőtanácsos fogadta a vendégeket. A *fürdő megtekintése után istentisztelet és villásreggeli volt*, utána pedig *huszonegy kocsi Ó- és Új-Tátrafüred érintésével a csorbai tóhoz vitte a társaságot*, a hol délután 5 órakor nagy ebéd volt. Az ebéd folyamán *üdvözlő sürgönyt küldtek Széll Kálmán miniszterelnöknek, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek és Dessewffy Aurél grófnak, az OMGE. elnökének.* Az angol kirándulók nevében mister Fitsch megköszönte a vendéglátást, mire Szilassy Zoltán, az OMGE. titkára busbeszédet intézett az angolokhoz. *Este 8 órakor a társaság a csorbai fogaskerekű vasutal lemenr az állomáshoz, a honnan külön vonaton Oderbergen keresztül elhagyták az országot. A Tátra rendkívüli természeti szépségei bámulatra ragadták az angol vendégeket.*

Népgyűlés Kolozsvárott.

Kolozsvár, jun. 2. (*Saját tudósítónktól.*) Tegnap délelőtt a Kossuth-asztaltársaság népgyűlést tartott, a melyet Turhányi elnök nyitott meg, mire Tompa Kálmán színművész felolvasta Kossuth Ferencnek a népgyűléshez intézett levelét. A levél felolvasása után Kovács János gimnáziumi tanár tartott beszédet Kossuthról, dr. Asztalos Kálmán pedig felolvasta a fővároshoz és a parlamenthez intézendő feliratok szövegét, a melyet egy hangulag elfogadtak. A felirat benyújtására a képviselőházhoz Feilitzics Arthur báró képviselőt kéri fel. Végül Barabás Béla lelkes beszédet tartott átnyújtva a társaságnak Kossuth egy ivópoharát, melyet a gyűlés nagy lelkesedéssel fogadott. A népgyűlés a Himnus éneklése után szétoszlott.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Harez a kenyérért.

Kőművesegédek sztrájkja Debreczenben

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 2.

A debreczeni kőművesegédek sorsa nagyon szomorú volt az előző években. Nagyjórészüket keresetnélkül, kenyér nélkül csavargott a városban, mert munkát a legszorgosabb utánjárás mellett sem tudott kapni.

A nehéz viszony képe meglátszott a munkátlan segédek komor arczatán. Nehéznek, forrónak találták a levegőt. Izott a szíviük, lángolt a vérük s a szenvedély kigyója fonta át keblüket. Még a

nőtlen segéd helyzete rózsás volt a családoséhoz képest, mert ő csak maga éhezett, maga érezte sorsa súlyos terhét, míg a családossal a gyermekek kenyérkérő sirása is súlyosította a helyzetet.

A munkaadó mesterek szűkkeblűsége okozta e veszedelmet a kőművesegédeknek. Ezek a munkaadókugyanis *akkordmunkában* vállalták fel az építészektől az építendő épület fala felrakását. Összeállottak öten-hatan egy ilyen zsákmány munka felvállalására s ezzel lehetetlenné tették, hogy a többiek munkához juszanak.

A forrongó düh lappangott egyideig. Tűrték és jobb napot vártak a munkátlan segédek. Végére is belátták, hogy az akkordmunka további fentartása mellett munkához nem juthatnak. Összegyűltek, terveltek, tanakodtak, majd is abban állapodtak meg, hogy az akkordmunka eltörlése végett sztrájkra kényszerítik az összes kőműveseket és meggátolják a munkát.

1900. év márczius hó 21-én közel hétszáz főnyire menő munkátlan kőműves segéd indult végig a városon, hogy a kőműveseket a munka abbahagyására kényszerítsék. *Bajdó István, Presóvszky Lajos és Papp Lajos* voltak a munkátlanok vezérei. A városi bérháznál dolgozók hamarosan rá is állottak a szakársak kérelmére, csupán *Biró Lajos* állott ellent, de ezt *Bajdó* erőszakkal távolította el.

A Miklós-utezán *Sipos Bálint* vezetése mellett dolgoztak a kőművesek, kik szintén szó nélkül szegődtek az általános sztrájkhoz.

Nehezebben ment azonban a dolog a mázsálónál dolgozott kőműveseknél, hol *Nagy József* pallérkodott. Ez sehogysen akarta megengedni, hogy munkáit a munka abbahagyására kényszerítse a sztrájkolóhad. *Papp Lajos* és *Kovács Mihály* kiadták a jelszót:

— Üsd agyon!

Mire észrevette magát, már hullott reá az ütlegek sokasága, majd a vállába furódott egy éles kés. A megrémült pallér befutott a szobába, melynek ajtaját ijedtében nem zárta be. Utána mentek a feldühödött sztrájkolók, kivonszolták az udvarra és több sérülést ejtettek rajta.

A kőművesegédek e nagyszabású sztrájkolása ügyében ma kezdte meg a törvényszék a bűnügyi főtárgyalást *Oláh Miklós dr. törv. bíró* elnöklésével.

Magánosok elleni erőszak és könnyű testi sértés vétsége miatt a vádlottak padjára kerültek: *Bajdó István, Török Gábor, Presóvszky Lajos, Kovács József, Papp Lajos, Molnár József, Vedres József, Monoki Sándor, Kocsis András, Török János* és *Varga Bálint* kőművesek.

A tárgyalást egész délelőtt a vádirat felolvasása és a vádlottak kihallgatása vette igénybe. Délután a tanúk ki-kédezésével telt el az idő, úgy, hogy ítéletre csakholnap kerül a sor.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

M. G. Közölni fogjuk, de szíves türelmét kell kérnünk, mert egyelőre el vagyunk látva poémákkal.

1902. *Julius*, Nincs igaza. A fogadást elvesztette ezuttal, máskor pedig legyen óvatosabb.

K. Irén. *Helyben.* Nem közölhetjük, tessék rendelkezni velem. Esetleg személyesen este 6 órától.

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irta: *Jabloneczay Kálmán.*

IV.

11.

A szenvedély rabja.

(Folytatás.)

A földmives munkákat nagyobbára rabszolgák végezték.

Az erősebb férfiak még a szántóékét is huzzták, illetve segítettek az igás barmoknak vontatni.

Rettenetes kínzásokon mentek keresztül ezek a szerencsétlen teremtések. A sűrű korbácsolás fehér sávokat rajzolt a csupasz fekete testre, mely a nap sugaraiban úgy nézett ki, mint a zebra bőre.

Engemet — mint suhancz fiut, inas szolgálatra rendeltek.

Gazdám nőtlen ember lévén, az én hivatásom volt ruháját, sőt a lakását is rendben tartani. Ilyen módon sokkal kényelmesebb dolgom is volt, mint a többi testvéreimnek.

Nem is volt okom tulságos panasza. Jól éltem és a munkában egy cseppet sem erőltettem meg magamat, sőt azt is mondhatom, hogy gazdám többször bizalmas megszólításával tüntetett ki.

Öt évig éltünk így csendes egyformaságban, szomorubb napok csak azok voltak reám nézve, mikor hallottam, hogy egy-egy testvérem vagy agyonkínztatott, vagy a munkában való végkimerüléstől elpusztult. Ilyenkor mindig keserűség öntötte el a szívemet és sokszor véres bosszura gondoltam.

A hatodik év tavaszán gazdám azzal a hírrel lepott meg, hogy rövid napok alatt meg fog nőszülni.

Ugy is volt, néhány hét múlva Madridból egy gyönyörű, olajbarna arcú donnát hozott a kastélyba, kit mint a birtok urnőjét és gazdánk feleségét kellett tisztelnünk és üdvözlönnünk.

Az új asszonyt *Creá*-nak hívták, gróf kisasszony volt abból az elszegényedett osztályból hol nem tekintik a nők rang fokozatát — csak elegendő kenyere legyen.

Creá gyöngé 17 éves lehetett midőn gazdám a kastély termeibe bevezette. — A bájos arcvonások hidegek maradtak a temételen gazdaság láttára melyeket a szerelmes férj mind a lábai elé rakott; *Karesu* magas termete még akkor sem ingott meg mikor gazdám a dió nagyságu gyémánt ékszert a nyakába akasztotta, bájos nevének első belépése emlékére.

Creá hideg volt, mint az éjszaki sark levegője — semmi hizelgés — ajánlékok, egy-egy forró csók a formás fehér kezekre, nem tudta vérét hevesebb mozgásba hozni.

Én, — a rabszolga — ki figyeltem a bájos teremtésnek minden mozdulatát, azonnal gondoltam, hogy ez nem szerelmi házasság, de még azt is megállapíthattam, hogy soha sem is fog az lenni.

Creá tekintete elárulta, hogy gyűlöli férjét, azt az embert, ki őt akarata ellenére magáévá tette.

Multak a napok, sőt hetek is, gyors egymásutánban, ez idő alatt soha sem jöhettem arra a tapasztalatra, hogy gazdám és felesége csak egy lépéssel is közelebb jutottak volna egymáshoz.

A vacsora bevégezte után, melyen rendszeren én szolgáltam fel, gazdám tiszteletteljesen kezet csókolt nejének és eltávozott lakosztálya felé, az ajtónál azonban rendszeren megállott és epedve tekintett vissza a bájos asszonyra, ki talán egyszer valahára maradásra szólítja fel.

(Folyt. köv.)

3108
1902. tkv.

Árverés hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Külös Imre és társa elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék a debreczeni kir. járásbíróság területén lévő a debreczeni 1306 sz. tjkvben az 1352 hrsza. felvett 3077 régi népsorszámu házas beltelekre egészben 2000 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőtül **1902. évi június hó 21-ik napjának d. u. 3 órája** e kir. törvényszék árverési termében kitzüztett.

Kikiáltási ár, a becsár azonban az árverésre kitett ingatlan szükségesetén a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni, avagy az 1881. LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és debreczen sz. kir. város rendőrségénél és hirdetményi tábláján tekinthetők meg.

Kelt a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1902. márczius hó 24. napján.

Hegedüs,

kir. törvényszék kibiró.

Haszonbérbe adás.

A debreczeni református egyház iskoláztatási alapjához tartozó **362 kat. hold 1300 öl Szepesi földbirtok**, mely most az Őri Mihály haszonbérletében áll, úgy nem különben az ugynevezett **Táblaház utáni 21 hold 750 □ öl ondódi föld**, a mely most a Vilmányi Imre haszonbérletében áll s a melyek haszonbérleti ideje f. é. október hó elsejével lejár, ettől a naptól számítandó időre és pedig előbbi 12, utóbbi 6 évre, a gazdasági bizottság rendelkezése nyomán nyilvános árverésen, mely a ref. egyházi hivatal nagy termében folyó **június hó 9-ik napján (Hétfőn) délután 3 órakor** fog megtartatni, külön-külön haszonbérbe adatik. A **részletes feltételek** az egyházi hivatalban a hivatalos órák alatt Hódy Béla levéltárnoknál megtekinthetők.

Debreczen, 1902. május 31.

Szinay Gyula,

a gazdasági bizottság elnöke.

KORYTNICZAI ASVANYVIZ

Elismert kitünő gyógyviz

gyomor-, bél-, aranyeres bántalmak, máj-, lép-daganatok, sárgaság, idült székrekedés és epekövek ellen. Kapható Korytniczán, a fürdőigazgatóság által. *Edeskuť L. Budapesten, Makoviczky Péternél* Rózsahegyen, valamint minden gyógyszerárban.

Szezon megnyitás május 15-én.

Pensió: Lakás, ellátás, kiszolgálat, gyógy és zeneilleték előidényben május 15-től július 1-ég és augusztus 15-től szept. végéig naponta 1 személy 6 kor. 20 fill., 3 személy 15 kor. Főidényben 1 személy 8 kor. 60 fill. 2 személy 15 kor. 3 személy 20 kor. Felvilágosítással szolgál a fürdőorvos Dr. Ormay József, kir. tanácsos, úgy szintén a fürdőigazgatóság Korytniczán.

Legdusabb választék.

A legújabb mosó női ruhaszövetek minden fajából, ugymint:

80 ^{cm}/_m széles seiyem **Lyones**, sima, ajouros modern színekben.
80 ^{cm}/_m „**Douches**“ fulardselyem hatással
80 ^{cm}/_m vászonszerű divatos, finom szövetek
80 ^{cm}/_m **Batistok, pikét**, fehér, színes, simán és ajourral
80 ^{cm}/_m legszebb **perkálok, madopolánok**.
80 ^{cm}/_m **Zefirek**, 40 fillértől feljebb
80 ^{cm}/_m remek **tennisszövet**, 40 fillér, **csalányvászón** 30 fillér.

Turista ingek. Kardos László

Kossuth-utca 9. szám.

ad 6127. sz.
1902.

Hirdetmény.

Hajduvármegye kir. tanácsos Alispánja az 1902. évi május hó 30-án kelt 6127. számú rendeletével a Nagyvárad—Budapesti törvényhatósági ut 3.—4.—41. klm. szakaszok, továbbá a Debreczen—Budapesti törvényhatósági ut 21.1—22.4 klm. szak. földfeltöltés és a Debreczen—Nyiradonyi törvényhatósági ut agyagolás helyreállítását 9703 korona 50 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálat foganatosításának biztosítása céljából az **1902. évi június hó 14-ik napjának d. e. 9 órájára** Hajduvármegye Alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a **kitűzött nap d. e. 9 órájáig** a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóbanforgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Debreczen, 1902. május 30.

A m. kir. államépítészeti hivatal.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomobil cséplőgép és „MILLENNIUM” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kiüntetés, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
BUDAPEST, Váci-körut 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lőerejű GŐZCSÉPLŐ-KÉSZLETEIT,
14, 16 és 20 lőerejű COMPOUND-LOCOMOBILJAIT, és végre

„**Milennium**” legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült SACK-rendszerű acélcélöntésűekelővel ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközöket.
Kizárólagos képviselő: Márkus I. Debreczen.

A P R Ó H I R D E T E S E K

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzételve: Minden további szó közzétételét 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válasza beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

A K I
eladni vagy venni kíván
butort földet
bort szőlőt
üzletet
házat stb.
szobaleányra
szolgállóra
kocsisra
házmesterre
háztartásra
nevelőre

gazdasszonyra
szakácsnőre
vinczellőre
kulcsárnőre
üzletvezetőre
könyvelőre
üzlettársra
segédre
stb.-re
van szüksége
adja fel hirdetését
a
„SZABADSÁG”
kiadóhivatalánál.

Vaj,
naponta friss
kilója 1 frt. 20 kr-ért
kapható
DEUTSCH LAJOS
fűszer kereskedésében
Piacz-u. 38.

Legalkalmasab ajándék
egy fényképező kamra,
Kellemes szórakozás és

hasznos időtöltés. Ingyen-
oktatás és utasítás. Tes-
sék arlapot kérni

Komáromi József fényké-
pészeti szaküzletéből Deb-
reczen, Piacz 12.

Hol a jó és olcsó!

Fazekas Kálmánál
Hatvan u. 4 sz. (Koszor-
us-ház), hol mindennemű
földfestékek valamint pil-
lanat alatt száradó szo-
bapadló és butor lak-
kok, firnisz, vékony és
vastag asztalos enyv 38
kr. kilója és minden e
szakmába vágó cikkek
olesóbban mint bárhol a
nagyérdemű közönség ren-
delkezésére állanak.

Tanuló leányok
felvételnek Rózsa La-
josnál Kistemplom-tér.

Martinkán

négy nyilas szálló nagy
pajtával együtt eladó
Czím a kiadó hivatalban

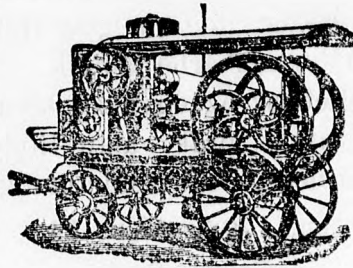
Hirdetések
felvételnek

a
kiadóhivatalban
Csapó-utca 9.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszor, a mely
már több mint 33 év óta meg-
bizható bedörzsölésül alkalmazatik
köszvényél, csúznál és meghútséknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt
bevásárláskor óvatossak le-
gyünk és csakis eredeti üvegeket
dobozokban a „Horgony” védjeggyel
és a „Richter” cégjegyzéssel fogad-
junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
árban a legtöbb gyógyszerárban
kapható. Főraktár: **Török József**
gyógyszerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Motorvásárlók

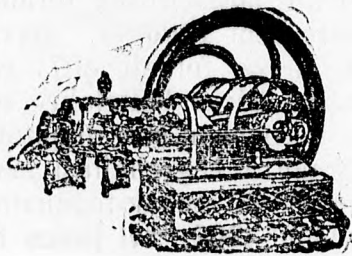
vétel előtt arról szerezzé-
nek meggyőződést, melyik
gyártmány a legjobb!

**Drezdai motor-
gyár részv.-t.**

(ezelőtt HILLE)

gyártja az elismert leg-
jobb benzín és gázmotoro-
kat és benzínlokomobilokat.
Malmok, takarmány-kam-
rák, cséplés és minden

más üzemhez kipróbáltan a legököltebb, legegyszerűbb szerkezetű, legtartósabb, legkönnyebb ke-
zelésű és legolcsóbb üzemű géhek. Legelőkelőbb referenciák több évi legkiegítőbb üzeméről
rendelkezésre.

Vezérképviselőt és mintaraktár: **Gellért Ignác és Társánál**
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 41. szám (a nyugoti pályaudvar közelében).

Minden kiállításon és versenyvizsgá-
laton legelső díjakkal kitüntetve!

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi újdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben,

Tennis, chiné és

De laine szövetekben,

napernyőkben.

Szabó Lajos fiai

cégnél,

Debreczen — Rózsatér.

Vászon, kész fehérenemű.

Menyasszonyi kelengye, Sző-

nyeg, függöny, Butorszövetek

✦ nagy raktára ✦

Donogán és

Somossy

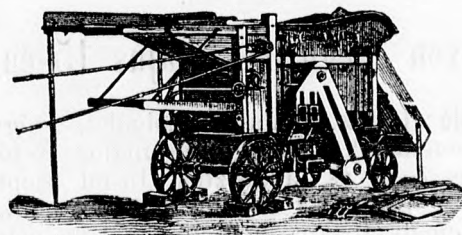
Kunz József és Társa

utódai cégnél — Kis-

templom-bazár.

FLEISCHER és TARSA

gépgyára és vasöntője, Kassán, Vám-utca 11.
ajánlja a gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartá-
sával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit:

Cséplőkészlet, cséplőgépeit,

Bakar-élet-tisztító-rostait,

Borsajtóit s szőlőzúzóit.

Gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR- és SZESZGYÁS berende-
zéseket GÖZGÉPEKET, GÖZKAZÁNOKAT, mindennemű SZIVATTYUKAT stb.

Bizományi raktár:

Sesztina Lajos urnál

DEBRECZENBEN.

Gazdasági gépeink s egyéb
gyártmányaink árjegyzékét
ingyen és bérmentve
küldjük.

